

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto.
Za inozemstvo 20 D. — Posamezna številka stane 50 para.
Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznani) se zaračunajo po nastopnih cenah: inserat na pol strani 40 D,
na 1/4 strani 20 D, na 1/8 strani 10 D, na 1/16 strani 6 D, na 1/32 strani 3 D
Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 par, najmanj pa skupaj 6 D

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo;
tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz „Kmetovalca“ so dovoljeni le tedaj, če se navede vir

Št 16. Ljubljana, 31. avgusta 1922. Letnik XXXIX.

Obseg: Kmetovalci iz Srbije! Pozdravljeni v Sloveniji! — Načrt poučnega potovanja srbskih kmetovalcev po Sloveniji od 5. do 16. septembra 1922. — Počim utegne biti modra galica letos pozimi in prihodnjeletno pomlad? — S katerimi umetnimi gnojili naj gnojimo jeseni ozimnega žitu? — Enketa vinskih trgovcev v Zagrebu in izvoz našega vina v inozemstvo. — Gnojnična jama — zlata ruda. — Ocena knjig. — Kmetijsko šolski vestnik. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti. — Spored konjskih premovanj za l. 1922. — **Družbene vesti.** — **Inserati.**

Kmetovalci iz Srbije! Pozdravljeni v Sloveniji!

Bratje Srbi! Dne 5. septembra pridete v Slovenijo, da nam vrnete poset, ki smo ga Vam slovenski kmetovalci napravili lansko jesen. Pridite, da obiščete svoje tovariše na njih domovih, da spoznate njih življenje, njih šege in navade, njih delo in trud na kmetijskem polju. Spoznali pa boste tudi slovensko dušo, slovensko gostoljubnost, četudi se ta ne more pri nas tako udeleževati kakor v Vaši domači pokrajini, kajti slovenska zemlja ni tako rodovitna, ni tako bogata kakor Vaša neizčrpna gruda.

Navzlic temu Vam bo slovenski kmet kakortudi vsak drug Slovenec brez razlike stanu bratski nudil radodarnim srcem, kar premore.

Pred letom dni bili smo pri Vas v junaški šumadiji in občudovali smo junaški rod, ki je priboril sebi in nam zlato svobodo. Sprejeli ste nas z odprtim srcem kakor brata, razkazali nam svoje domove in kmetije, poučili nas o svojem življenju in svojih navadah, izkazali pravo srbsko gostoljubnost. Po Vašem prisrčnem sprejemu smo bili naravnost vznemirjeni in naša srca so bila ginjena tolike ljubavi, ki smo jo tedaj pri Vas užili.

Tudi mi smo Vas sprejeli v svoje srce in odhajali smo z Vaših gostoljubnih domov s čustvom najtoplejše bratske ljubezni.

Dokler mi sami nismo prišli k Vam, Vas nismo poznali. Predaleč smo si bili in previsoke so bile meje, ki so nas skozi stoletja delile. Toda, ko smo si prvokrat podali roke, smo Vas tudi takoj vzljubili. In ko Vi nas spoznate, potem se nadejamo, da odpadejo zadnje ovire tudi za duševno ujedinjenje obeh plemen.

Ko boste prebili to kratko dobo, ki Vam je namenjena med nami, želimo, da ponese tudi Vi iz naše Slovenije najboljše utise, kakor smo jih mi prinesli s seboj iz divne Šumadije.

Bratje Srbi! Počutite se med nami tako kakor v domači hiši, kajti naš dom je Vaš dom, naš narod je Vaš narod.

Iz globine srca Vas pozdravljamo in Vam kličemo:

Bratje Srbi! Dobrodošli v Sloveniji!

Kmetovalcem Slovenije! Slovencem vseh slojev!

Od 5. do 16. septembra se bodo v Sloveniji mudili naši bratje, srbski kmetovalci, da si ogledajo našo pokrajino, da spoznajo naše življenje, naše šege in navade, posebno pa kmetijsko-gospodarske razmere.

Lani smo bili slovenski kmetovalci v Srbiji deležni prisrčnega sprejema in bratske gostoljubnosti ne samo od strani kmetov, ampak od strani vseh slojev, tako da nam je to potovanje po Srbiji ostalo v neizbrisnem spominu. Da se Srbom za ta prisrčen sprejem oddolžimo, se nam sedaj nudi prilika. Srbske kmetovalce moramo tako sprejeti, da se ne bodo čutili kakor gosti, ampak kakor brati v domači hiši.

Da to dosežemo, je potreba sodelovanja vseh Slovencev brez razlike mišljenja, brez razlike stanu. Pri tem se spomnimo krasnega srbskega izreka: „Brat mi bio, koje vere bio!“ Ta izrek moramo ob tej priliki uvaževati in svoje srce na široko odpreti našim bratom Srbom.

To ljubav do svojih tovarišev-kmetovalcev pokazimo tudi javno. Za dobo bivanja Srbom v naši sredi, se naj z zastavami in cvetjem okinčajo naši domovi. To naj bo našim bratom zunanji znak, da so nam res dobro došli, da jih z veseljem sprejememo v svoje domove, da jim nudimo vse, kar je v naših močeh.

Pozivljemo torej vse Slovence, posebno pa naše kmetovalce, da s prisrčnostjo in znano slovensko gostoljubnostjo sprejmejo brate Srbe v svojo sredo in jim pripravijo bivanje v Sloveniji čim prijetnejše. S ponosom moramo stremeti za tem, da odnesejo iz Slovenije najlepše spomine.

Načrt poučnega potovanja srbskih kmetovalcev po Sloveniji od 5. do 16. septembra 1922.

Srbski kmetovalci in kmetijski strokovnjaki, približno 100 po številu, odpotujejo v ponedeljek, 4. sept. zvečer iz Beograda in dospejo v Ljubljano v torek, 5. sept. ob 14. uri 21 minut (2. uri 21 minut pop.). V Brežicah, na prvi večji postaji Slovenije, bodo ob 10. uri 30 minut sprejeli prvi slovenski pozdrav.

V Ljubljani bo ob 14. uri 21 minut sprejem na kolo-dvoru, nakazanje prenočišč, sprehod na Grad in potem skupna večerja.

V sredo, 6. septembra si Srbi dopoldne ogledajo Ljubljanski velesej; na obed so povabljeni od kmetov iz ljubljanske okolice, ki jim popoldne razkažejo svoja gospodarstva.

V četrtek, 7. septembra je določen sprehod po mestu, ob kateri priliki si ogledajo ljubljanske znamenitosti: Čebelarsko razstavo, državno žrebčarno in drugo.

V petek, 8. septembra: Odhod do Dobrave, skozi Vintgar na Bled. Ogled živinske razstave na Zaki; kmečka veselica; konjske dirke; sprevod narodnih noš itd. Prenočišče na Bledu.

Sobota, 9. septembra: Polovica izletnikov gre v Bohinj; polovica do Kranjske gore-Rateče. Zvečer se vsi skupno vrnejo v Ljubljano, kjer prenoče.

Nedelja, 10. septembra: Odhod zjutraj v Celje, kjer se razdele v tri skupine: ena za Celje in okolico, druga gre v Žalec, tretja v Šoštanj. Izletniki bodo

gostje kmetov, ki jim tudi razkažejo gospodarske razmere v Savinjski dolini. Zvečer pridejo vsi v Celje prenočit.

Ponedeljek, 11. septembra: Odhod v Št. Jur, kjer si ogledajo rastavo tamošnje živine, mlekarno, kmetijsko šolo, zalogo strojev in drugo. Popoldne odidejo v Rogaško Slatino, kjer prenoče.

Torek, 12. septembra: Odhod v Maribor; obisk Obrtne razstave, Vinarske in sadjarske šole in mesta.

Sreda, 13. septembra: Ogledovanje podjetja „Vrt“; nato z avtomobili v Falo; pregled elektrarne v Rušah, tvornice za dušik, vžigalic in jeklarne. V Rušah obisk kmečkih domov in posestev; ljudska veselica. Prenočišče v Mariboru.

Četrtek, 14. septembra: Odhod v Ljutomer; V Radgoni in nadaljnjih postajah pozdravi narodnih društev in ljudstva. V Ljutomeru sprejem; popoldne kasačka dirka v Cvenu; ogled kmečkih posestev. Prenočišče v Ljutomeru in okolici.

Petek, 15. septembra: Peš-odhod iz Ljutomera po vinogradih v Jeruzalemu, v Ivanjkovcih, z vozovi do Ormoža. Ob 22. (10. zvečer) odhod iz Ormoža v Ptuj, kjer je priskrbljeno prenočišče.

Sobota, 16. septembra: Ogled Ptuja in okolice, zadružne kleti „Vinaria“ in drugih ptujskih znamenitosti. Ob 17. odhod proti Pragerskem in zaključno potovanje proti Beogradu.

Opozarja se, da se je za sprejem Srbom ustanovil v Ljubljani Centralni odbor, ki ima svoj sedež pri Kmetijski družbi. Razen njega so se v ta namen izvolili krajevni odbori na Bledu, v Celju, Žalcu, Šoštanju, Št. Jurju ob juž. žel., Rogaški Slatini, Mariboru, Ljutomeru, Ormožu in Ptuj. Naloga vseh teh odborov bo, da se srbski kmetovalci čim dostojneje sprejmejo. Kdor želi kakih pojasnil, se naj obrne na Centralni odbor v Ljubljani, ali pa na tu navedene krajevne odbore.

Počim utegne biti modra galica letos pozimi in prihodjeletno pomlad?

Modra galica je žveplenokisla bakrena sol ter je njena najvažnejša sestavina baker, ker on je tisti, ki uničuje trose gliv in ker je od njegove cene najbolj zavisna cena modri galici.

V modri galici je 28% bakra, ostanek (72%) so žveplena kislina, kristalna voda in 1 do 2% tujih primesi.

Tudi žveplena kislina, ki poprej ni veliko stala, je sedaj razmeroma draga.

Pri določanju cene modre galice mora danes tvorničar računati s 40—45% pribitka na tržno ceno bakra, in sicer za stroške in režijo izdelovanja, ki se sestavljajo iz nakupa žveplene kisline ter dragega premoga, iz režijskih stroškov za upravo, za delavce, za amortizacijo in obrestovanja glavnice, ki je založena v stavbo tvornice in njeno notranjo opremo, za obrestovanje glavnice, s katero se kupijo sirovine (baker in žveplena kislina) dotlej, da se za izdelano galico denar dobi. Seveda končno priračuni tvorničar še svoj podjetniški dobiček.

Če se vse to upošteva in tržno ceno bakra, potem ni težko izračunati primerno približno ceno modre galice pri nakupu večje množine celih vagonov.

Prvi kupec modre galice na debelo pa mora priračunati k tvorniški ceni danes silno drago vožarino po železnici (pri nas tudi carino okoli 1 K za 1 kg), vskla-

diščenje, obrestovanje nakupne glavnice, svoje režijske stroške in končno istotako svoj trgovski dobiček. To je prva roka. Galica pa gre iz tvornice skozi več rok, preden pride v nadrobno razprodajo na kilograme v roke vinogradnika, zato se na tem potu znatno podraži in zato za vinogradnika ni vseeno, če jo kupi iz prve, druge ali tretje roke itd.

Tvorničarji in veletrgovci sklenejo v sedanjih razmerah kupčije za modro galico v več vagonih že meseca junija in julija; v tem času je ves izdelek modre galice že v trdnih rokah in z ozirom na zaloge se prične spekulacija in cene se dvigajo (če gre tesno z izdelavo in zalogami) do konci aprila prihodnjega leta.

Dokler je podpisaneec vodil pri Kmetijski družbi blagovni promet, je bila družba „prva roka“, ki je galico v pravem času kupila, zato so njeni udje za časa bivše Avstrije dobivali nadrobno najcenejšo galico. Tudi letos bo bržkone tako.

Kakor gori povedano, je cena modri galici najbolj zavisna od cene bakra, ki je sedaj silno visoka, kajti bakra se manj pridela nego se ga potrebuje in izdelovalni stroški so se tudi v Ameriki podvojili. Evropa izdelava prav malo bakra in tudi v Ameriki je izdelava padla. Svetovno ceno bakru določa Amerika in za ameriški baker je naš trg v Londonu.

Svetovni izdelek bakra je sedaj veliko manjši nego pred vojno in se še vedno manjša. Po ameriškem uradu za kovinsko statistiko se je izdelalo bakra:

	leta 1921.	leta 1920.
na vsem svetu	529.643 ton	975.344 ton
od tega samo v Južni in Severni Ameriki	356.149 »	799.691 »
od svetovne izdelave pride na Evropo	56.420 »	46.965 »

Vsled vojnih poškodb in obnove se potrebuje sedaj ogromnih množin bakra, zlasti za električne naprave (baker za galico prihaja komaj v poštev), ki se venomer širijo in potreba je večja nego izdelava, kajti medvojne in povojne zaloge zadnjih 3 let so izčrpane, zato je cena bakru tako visoka.

V maju in juniju je notiral baker v Londonu za tona 61—62 angleških funtov, pričetkom meseca avgusta pa 65½ funtov ter je konci avgusta vsled plačilne nezmožnosti kupcev iz kontinenta padel za 1 funt. En angleški funt je stal v drugi polovici meseca avgusta na Zagrebški borzi okoli 1600 naših kron.

Ako stane tona (1000 kg) bakra v Londonu 64 angleških funtov, stane 28 kg, ki so potrebni za izdelavo 100 kg galice, 18 angleških funtov in v našem denarju (18 × 1600) 28.800 kron, t. j. 1 kg 28·8 kron. K tej ceni je prišteti vsaj 40% za žvepleno kislino in gori navedene ostale stroške, torej je danes svetovna cena za kilogram modre galice basis merodajnega Londona 40·32 naših kron. Ta cena bo pa to zimo in pomladi 1923. bržkone višja.

V Jugoslaviji pa ne moremo kupiti galice v Londonu, ampak v Nemčiji ali v Nemški Avstriji, vsled česar imamo vsled višjih izdelovalnih cen in zaradi dvojne carine (uvozna carina za ameriški baker v imenovane države in uvozna carina za galico v Jugoslavijo) ter velikih prevoznih stroškov i. dr., računati pri nakupu modre galice za kg s 45 K in pri nadrobni razprodaji prihodnje pomlad po trgovcih s ceno 50 K, morda 60 K in tudi več! Vse to je pa le moje preračunavanje na podlagi tržnih poročil in izkušenj, ki sem jih pridobil v 30 letih, odkar sem galico za Kmetijsko družbo kupoval.

Kupil sem modro galico za Kmetijsko družbo že konci maja t. l. za dobavo od septembra do konci t. l. ¼ kupne cene se je moralo takoj plačati, ostanek pa sproti, kakor se vagoni odpremljajo. Galica je kupljena po ceni, izraženi v angleških funtih (ker je nihče drugače ne proda) in ker se ne ve, kakšen bo pri plačevanju kurz, zato danes družbi še ni mogoče določiti cene za kilogram. Modra galica je hudo borzno blago; vsaka taka kupčija je obenem valutna spekulacija in najizkušenejši trgovec se pri današnjih razmerah lahko močno ureže, kajti en ali drug dogodljaj lahko vse domneve popolnoma predrugači. Za jesen je bržkone pričakovati velikih političnih dogodljajev v Nemški Avstriji ter v Nemčiji in Bog ve kaj še pride, kar ne bo brez vpliva na trgovanje in torej tudi na ceno modre galice!

Končno pripomnim, da imamo v naši državi dve tvornici za modro galico, in sicer državno cinkarno v Celju (ki je sedaj dana zasebnikom v najem) in tvornico „Danica“ v Koprivnici. Zadnja dobiva baker iz Nemčije po londonski ceni. Jugoslavija potrebuje letno 600 vagonov modre galice, a imenovani dve tvornici jo uštedneje narediti le dobrih 100 vagonov in sta zato brez vpliva na ceno, če bi imeli tudi svoj ceni baker, ki ga pa nimate. Edini bakrov rudokop v Jugoslaviji je v Boru v Srbiji, ki je po Nemcih razdejan; dan je že iz predvojnih časov v izkoriščanje neki Belgijski družbi, ki ima glasom pogodbe z državo dolžnost doma oddajati baker po londonski borzni ceni.

Srbija dobi to zimo 40 vagonov modre galice iz Nemčije na račun vojne odškodnine, in sicer kg po 1·20 v zlatu, kar je toliko kakor po 18 Din. ali 72 kron v papirnatem denarju za kilogram.

Gustav Pirc.

S katerimi umetnimi gnojili naj gnojimo jeseni ozimnemu žitu?

Kmetijska družba je letos spomladi razposlala nad stopenetdesetim kmetovalcem različna umetna gnojila, da njih učinek preizkusijo pri različnih rastlinah. V to svrhu so dobili vsi prošilci od družbe tudi natančna pismena navodila, koliko, kdaj in kako morajo pravilno uporabiti brezplačno jim podeljena umetna gnojila.

Te dni nam ravno prihajajo poročila o uspehih tega umetnega gnojenja. Že prvi poročevalci zatrjujejo v svojih pismih, da so nad učinkom poslanih umetnih gnojil dočela očarani. Ko dobi tajništvo vsa poročila, jih bo nekaj objavilo v svrhu vzpodbude kmetovalcem tudi radevolje v „Kmetovalcu“.

Iz teh poročil se lahko sklepa, kako malo so naši kmetovalci zaupljivi v dober učinek umetnih gnojil. Polovico izmed njih komaj veruje v nepričakovani uspeh, ki ga je povzročalo to gnojenje; družbi pa obljublajo in zatrjujejo, da se hočejo odslej več zanimati za uporabo umetnih gnojil.

Dosedanji neuspehi umetnega gnojenja tiče v nepravilnem ravnanju, nepravočasni uporabi ter napačnem mešanju umetnih gnojil. Vsi trije vzroki so tako važni za dovoljen uspeh, da vsak od njih lahko zmanjša za 50% gnojilno vrednost.

Letošnja slaba letina ima svoje vzroke v suši in izpodjedanju črva. Toda vkljub temu bi se lahko dosegla boljša žetev, če bi naši kmetovalci zadostno gnojili izčrpani zemlji. Z gnojenjem bi dosegli bujnejši in močnejši razvoj rastlin, kar bi bolje kljubovalo obem neprilikam.

Ako hočemo imeti prihodnje leto boljšo žetev, je zelo važno, da priskrbimo zemlji jeseni dovolj hranilnih snovi za ozimne rastline. Po oranju zemlje, kamor pride ozimna, naj se raztrosi 5—8 dni pred setvijo na en ha (8 mernikov posetve) sledeča umetna gnojila:

120 kg apnovega dušika,
300 kg Tomasove žlindre in
300 kg kajnita.

Vsa tri umetna gnojila se lahko tik pred štupanjem medsebojno pomešajo in skupno raztrosijo. Takoj nato pa se jih mora s težko brano dobro podvleči, tako da pridejo vsaj 6—8 cm v zemljo. Kjer se orje plitvo, n. pr. 8—12 cm globoko, tam naj se ta mešanica umetnih gnojil raztrosi na celino in takoj podorje.

Mešanje teh treh umetnih gnojil se priporoča vsled tega, ker vsebuje tri najvažnejše rastlinske hranilne snovi; to so dušik, fosforna kislina in kali. Poleg teh treh pa ima Tomasova žindra še 25% zelo koristnega, za razvoj rastline važnega apna, ki ga tudi ponekod v zemlji primanjkuje.

Opisano gnojenje je sedaj, ko so nam umetna gnojila na razpolago, najpriporočljivejše in najporabnejše z ozirom na čas in delo. Glede stroškov za nabavo teh gnojil ni potreben strah, ker so cene v primeri z večjim pridelkom zelo nizke. Če računimo, da pri tem gnojenju na 1 ha posetvene ploskve pridelamo samo 2 metrska stota pšenice več, so nam že poplačani vsi izdatki za gnojila. Pri Kmetijski družbi veljajo za ha potrebna gnojila 792 dinarjev. — 2 metrska stota več pridelane pšenice na 1 ha pa donese, po 5 dinarjev za 1 kg računjeno, že 1000 dinarjev.

Da se pa pridelava na pognojeni zemlji izlahka $\frac{1}{2}$ več kakor na nepognojeni, to nam dokazujejo najbolje poročila kmetovalcev, ki poročajo, da je po gnojenih parcelah zrastle **polovico**, pri nekaterih celo še **enkrat** več. **Ciril Prijatelj.**

Enketa vinskih trgovcev v Zagrebu in izvoz našega vina v inozemstvo.

Glasom časniških poročil se je v soboto, 3. t. m. pri trgovski in obrtniški zbornici v Zagrebu vršila enketa vinskih trgovcev in vinskih producentov v stvari izvoza domačega vina v inozemstvo. Kot glavni referent na tej enketi se je baje udeleževal gospod prof. Kajtner; sreferentov se pa ne omenja, mogoče iz previdnosti, kajti, če so vsi tako točno in temeljito referirali kakor glavni referent, potem so zborovalci odnesli zelo dvomljivo prepričanje in pregled o vinskem stanju in vinski trgovini v Jugoslaviji.

Že o sedanjem vinskem pridelku v Jugoslaviji, je omenjeni g. referent podal popolnoma napačne, skrajno pretirane podatke. Pravi namreč, da se v vsej Jugoslaviji pridelava 13 milijonov hektolitrov vina, od katerih odpade na Srbijo, na Hrvatsko-Slovenijo ter na Bačko, Banat in Baranjo kar po 3 milijone hektolitrov, na Bosno in Hercegovino 1.600.000, na Slovenijo 1.550.000, na Dalmacijo 650.000, na Macedonijo 500.000 in na Črno goro 300.000 hektolitrov, tako da pride na vsako osebo v Jugoslaviji po 21.6 litra na leto. Že to preračunavanje zadošča, da pokaže nezanesljivost teh podatkov. Recimo, da se res pridelava 13.000.000 hektolitrov, potem odpade na vsako osebo v Jugoslaviji, ki šteje sedaj okroglo 12 milijonov prebivalcev, ne 21.6 litrov, temveč 108.4 litra na leto.

V resnici pa znaša naš pridelek v Jugoslaviji komaj tretjino od prof. Kajtnerja navedene množine. Glede Slovenije se je g. referent zmotil samo za en milijon, kajti prošlo leto se je pridelalo v Sloveniji, torej na Kranjskem, Štajerskem in v Prekmurju okroglo 540.000 hektolitrov vina. Dalmacija z 21.000 ha vinogradov naj bi producirala samo 650.000 hl, a Črna gora z 200 ha pa kar 300.000 hl, t. j. nič manj kakor 1500 hl na hektar, ko še toliko pitne vode nima. Čudno, da ni takim pretiranim številkam nihče ugovarjal. Ali se je morda namenoma tako poročalo?! (Dejansko znaša namreč lanskega pridelka komaj 4 milijone hektolitrov vina.)

O trenutni nadprodukciji se spričo take množine pridelka, namreč 3 in pol do največ 4.500.000 hl na 12 milijonov prebivalcev, ko pride torej komaj 30 do 37 litrov na osebo, more govoriti le o Dalmaciji, Vojvodini in Slavoniji, eventualno tudi o nekaterih krajih Hrvatske; nikakor pa še ne o drugih pokrajinah, kajti le v Dalmaciji, Vojvodini in Slavoniji vinska trgovina nekoliko zaostaja, drugače se pa vsako leto vse prodaja, odnosno bi se lahko vsako leto pravočasno vse prodalo, če bi se tuptam cen preveč ne pretiravalo, oziroma če bi se vinsko veletrgovino nekoliko bolje organiziralo.

Da je izvoz naših vinskih pridelkov zlasti v Češkoslovaško, na Poljsko, v Švico in avstrijsko republiko forsirati, stoji na dlani, ker vinska produkcija v Jugoslaviji bo od leta do leta večja. Zato se morajo ti trgi, kateri si skušajo sedaj druge sosednje države osvojiti, odnosno so si jih že večinoma osvojile, za jugoslovanski vinski trg pridobiti. To je pa pri sedanjih visokih vinskih cenah in istotakih prometnih tarifih in prometnih razmerah jako otežkočeno. Zategadelj pridejo pri sedanjih razmerah glede izvoza le finejša, močna vina v poštev.

S temi vrsticami ne zasledujem morebitne polemike, ker g. prof. Kajtnerja niti ne poznam, marveč mi je le na tem, da se naši vinski producenti in konsumenti ne informujejo preveč napačno o pravem stanju našega jugoslovanskega vinarstva in vinske trgovine.

Fr. Gombač.

Gnojnična jama — zlata ruda.

(Piše Vičanski Škerlec pri Veliki Nedelji).

Kar ti eden do zvezd povzdiguje,
to ti drugi v blato gazi.

Da se bo kmet naučil umno gospodariti in primerno obdelovati zemljo, mu je treba primerne izobrazbe in dobrih nauk. Kdor hoče biti pravi gospodar in umen kmetovalec, se mora že od očeta marsikaj naučiti. Navadno pa niti oče ne zna ceniti vrednosti gnojnice, kako naj šele sin presodi, da pomenja gnojnica, ki se odteka po klancih, cestah in jarkih, za kmeta veliko izgubo. Večkrat se po vsej vasi, od hiše do hiše, opaža ta zapravljenost. Navadno odteka ta zlata potok po jarkih kakor škodljiva tekočina, ki je doma ni treba, ali se pa nabira v smrdljivo mlako v sredi vasi, kjer žabe jutranj in večerno pesem regljajo. Če se pa taka luža celo na dvorišču blišči ter se vanjo spravlja celo živalski gnoj, ne more biti posebno izdaten niti gnoj niti gnojnica. K temu se še vsa voda s streh in okolu hiše priteka na gnojišče, da gnoj izpira in najboljše redilne snovi odplavlja v daljnje kraje.

Smelo lahko trdimo, da je gnojnica odrasle živine na leto vredna najmanj 800 kron. Ako ima posestnik 10 glav živine, tedaj je dotična gnojnica v enem letu vredna 8000 kron. Ta svota gre vsled naše nemarnosti

v izgubo samo pri enem posestniku. Ako pa upoštevamo vse občine, okraje, vso državo, pridemo do ogromne svote, ki jo moramo računati z milijardami. Po izkušnjah umnih gospodarjev in mojem prepričanju je gnojnica ene živine skoraj tolike vrednosti kakor njen gnoj. Kdor kupuje umetna gnojila, gnojnico pa pusti brez koristi odtekati v potok, ta zapravlja svoje premoženje.

Tudi jaz sem v začetku svojega gospodarjenja smatral gnojnico za nevarnega sovražnika, ker sem pustil, da je odtekala. Na prigovarjanje raznih strokovnjakov, sem pa začel delati z gnojnico poizkuse na travnikih, vrtu in njivah, nakar sem spoznal njeno vrednost. Potem sem si postavil gnojišče z gnojnično jamo vred tako vzorno, da sem za to svoje delo od bivšega c. kr. kmetijskega ministrstva na Dunaju prejel nagrado. Ako te, dragi kmetovalec, take naprave zanimajo, si jih lahko vsak čas pri meni ogledaš.

Danes imamo v Sloveniji skoraj v vsaki vasi po eno ali več vzornih gnojišč in gnojničnih jam. Na teh se lahko naši starokopitni kmetovalci ogledajo in posnemajo napredne kmete. Žal, da je našega kmeta težko pripričati do nekaj umnega in koristnega, četudi je sam prepričan, da se mu bo to izplačalo.

Resničen je pogovor, ki pravi: „Dobro napravljeno gnojišče z gnojnično jamo je kmetovalčeva hranilnica.“ Ta izrek si naj dobro zapomni vsak kmetovalec, in mu ne bo žal, če ga bo tudi temeljito izvajal.

OCENA KNJIG:

Gospodarska geografija. Sestavil dr. Vinko Šarabon. Cena vezani knjigi 45 Din. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je kot 3. in 4. zvezek „Znanstvene knjižnice“ izdala to velevažno in za naše trgovske in gospodarske kroge prepotrebno knjigo. S pričujočim ličnim delcem je Šarabon izpolnil zevajočo vrzel. Hvaležno bo temeljita njegova predavanja sprejel vsak izobraženec pa tudi preprost človek. Prepotrebno priročno knjižico je izročil vedno naraščajočemu številu trgovskih strokovnjakov, poklicanih, da zatro v trgovini nesolidno atmado šušmarjev, verižnikov, navijalcev cen in drugih nikdar sitih zajedalcev. Naprednemu kmetovalcu je odprl pogled po širnem svetu. Narodnemu gospodarju je podal v kratki, jedrnatih, lahkoumljivi domači besedi to, kar smo poprej iskali v mnogih soših najbolj kulturnih narodov. Da je knjiga res dobra in posnetek najboljšega, jamči nam že ime pisateljevo. Šarabon piše dokaj zanimivo in zelo pregledno. „Zgodovinski razvoj trgovine“ zanima pač vsakogar. „Človek v naravi“, „kolonizacija“ nam vzbudita mlade spomine, ko smo čitali Gerstäckerja. V „produkciji“ se seznanimo z malone vseni rastlinami, ki nam nudijo živež, odejo, leke in nasladila itd.; tu srečamo koristne živali ter prepotrebne in dragocene rudnine. Kako neznatna je jugoslovanska produkcija in kako primitivno se trgujemo in prometujemo! Slušajoč „o morju“, vzklikamo z nesrečnimi vojniki Cira ml., morje, morje. „Gradba ladij in pristanišča“ zaključujeta vzorno delo: „Naravno zaledje Trsta in Reke je slovansko. S pristanišči imamo odprto pot v ves svet, tu na morju bomo dobili velikopoteznost in se oprostili ozkih teritorialnih spon.“ Več nego sto (nemških, angleških, francoskih in italijanskih) spisov je proučil pisatelj (znan tudi kot odlični poliglot), polagajoč temelj prvi slovenski gospodarski geografiji. Odveč bi bilo knjigo posebej priporočati; želeli bi ji prav skoro druge izdaje; toda žal, po datki zadnjega desetletja (svetovna vojna) nam ne bi podal jasnejše slike nego je pričujoča.

KMET. ŠOLSKI VESTNIK.

Gospodinska šola v Repnjah. Na zimski kmetijsko-gospodinski šoli v Repnjah, p. Vodice na Gorenjskem, se prične novo šolsko leto s 16. oktobrom t. l. Šola traja 6 mesecev, od 16. oktobra t. l. do 15. aprila 1923. V zavod, ki je v rokah šolskih sester iz reda sv. Frančiška, se sprejeme 12 gojenk z vso potrebno oskrbo. Oskrbovalnina znaša 325 Din. na mesec. Prošnje za sprejem gojenk, ki morajo biti najmanj 16 let stare, je vlagati do 15. septembra t. l. pri vodstvu kmetijsko-gospodinske šole v Repnjah, p. Vodice, Gorenjsko.

Enoletni tečaj na drž. kmetijski šoli v Sv. Jurju ob južni železnici. Ta tečaj se prične početkom novembra t. l. in bo trajal do konci septembra prihodnjega leta. Razmeroma kratka učna doba ima namen omogočiti posestnikom, ki težko preglašajo svoje sinove za dlje časa, da se slednji v svoji stroki vendar dobro izvežbajo. V tem kratkem času se tudi ne od-tujijo domačim razmeram. Učenci so na zavodu oskrbljeni s stanovanjem in hrano, pa tudi perilo se jim snaži. Za vse to se plačuje po 200 Din. mesečno, in sicer v polletnih obrokih naprej. Ako bo rasla draginja, se zna zvišati tudi ta oskrbnina. Šolnino 10 Din. mesečno plačujejo samo učenci, ki so doma izven Slovenije. Nekaj mest je tudi prostih polovico in cele oskrbnine. Ta se oddajo le sinovom manj premožnih kmetov, ki so take podpore res potrebni in se zavežejo ostati zvesti kmetijskemu stanu na domačijah. Pogoji za sprejem so: 1. Dovoljeno 16. leto starosti; 2. dobro dovršena ljudska šola; 3. popolno telesno in duševno zdravje ter krepka postava in brezhibnost značaja. V prvi vrsti se upoštevajo sinovi kmečkih staršev, posebno, če so se že doma bavili s kmetijstvom. Za sprejem naj se pošljejo prošnje najkasneje do 25. septembra podpisane ravnateljstvu. Prošnje morajo biti na celo polnoletno pisane ter kolekovane s 4 Din., za rešitev se pa naj priloži kolek 10 Din. Priložiti se morajo tudi sledeče listine: 1. Krstni list; 2. domovnica; 3. zadnje šolsko izpričevalo; 4. npravstveno izpričevalo; 5. zdravniško izpričevalo; 6. revert staršev ali varuha, s katerim se zavežejo redno plačevati vse narasle stroške ter poravnati vsako prizadeto škodo in 7. one, ki hočejo kako olajšavo glede oskrbnine, morajo priložiti tudi uradno potrjeno spričevalo o premoženjskih razmerah. Obveznost plačevati vse stroške razen dovoljenega jim popusta na oskrbnini, velja pa tudi za te, kakortudi, da mora plačati polno oskrbnino za nazaj, ako dotični učenec izstopi brez tehtnega vzroka iz zavoda pred koncem tečaja ali če izgubi zaradi malomarnosti ugodnosti znižane oskrbnine. Po predpisu za pol leta naprej plačane oskrbnine se ne vrnejo, če kateri izmed učencev odide svojevoljno poprej. Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo. — Sv. Jurij ob južni železnici, 21. avgusta 1922. — Ravnateljstvo drž. kmet. šole v Št. Jurju ob južni železnici.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Podrobna navodila k vprašanjem glej 1. številko.

Vprašanje 98. Ker je letos pomanjkanje živinske krme, sem obral listje divjega kostanja in bele jelše ter napravil iz nje ga vejnike. Kakšno krmilno vrednost ima listje kostanja in bele jelše? (P. I. v N.)

Odgovor: Listje divjega kostanja ima precej hranilne vrednosti in se da lahko primerjati z listjem vrbe, akacije, hrasta, bukke in breze. Tega žro najraje ovce in koze, ako je popolnoma razvito. Najtečnejše pa je listje bele jelše, ki ima posušeno približno 17% dušičnatih, 48% brezdušičnatih snovi in 5% toščice. Po vsebini je to listje povprečno nekako tako redilno kakor travniško seno. Prebavljivost je pa večinoma manjša kakor od dobrega sena in to tem bolj, čim starejše

je listje. S starostjo se mncži tudi vsebina čreslovine. Če se hoče letos napraviti dobre vejnike za krmo živine pozimi, se mora to nemudoma storiti, dokler se v listju nahaja še dovolj redilnih snovi. Največ tečnosti ima vejnik, napravljen v solah, toplih dneh proti večeru, najmanj pa oni, ki se ga napravi proti jutru. Že v zadnji številki „Kmetovalca“ smo opozarjali na napravo vejnikov in to danes nujno ponavljamo, ker je že zadnji čas za priskrbo te vrste krme, kajti zima bo za našo živino izredno huda.

Vprašanje 99. Spomladi nameravam napraviti gnojnično jamo. Ker pa ne vem, kako naj bo velika, vprašam: **Koliko prostora za vsako govedo naj ima gnojnična jama?** (A. K. v K.)

Odgovor: Gnojnične jame je napraviti tako velike, da se zbere v njih lahko gnojnica iz vsega leta, in to tedaj, če se izvaža gnojnico samo večkrat na leto na travnike, ali pa v manjšem obsegu, če se izvaža gnojnico večkrat na leto. Za prvi primer je računati, da potrebuje vsako veliko govedo, oziroma konj do 2 kubična metra vsebine; v drugem primeru pa, če se gnojnična jama večkrat na leto izpraznjuje, zadostuje pol do 1 kubični meter vsebine. Gnojnična jama naj bo po možnosti v bližini gnojišča in istočasno tudi v bližini hleva, da se stekajo gnojnični jarki po najkrajši poti vanjo. Gnojnično jamo je napraviti iz cementa, oziroma betona, ki trpi dolgo vrsto let. Marsikateri živinorejec pa dandanes ne bo mogel izdati precejšnjih vsot za dragi cement. Ta si bo pomagal na ta način, da namesto cementa dobro zmeša ilovico in jo zubi na dno jame kakortudi ob straneh slično kakor se to dela z betonom. Taka jama sicer ni tako dolgotrajna kakor betonska, vendar pa traja lahko mnogo let, če je ilovica dobro zbita.

Vprašanje 100. Pri nas imajo mlinarji navado, da kot mlevnino jemljejo gotovi znesek v denarju in del moke, oziroma žita. **Ali smejo mlinarji jemati mlevnino v denarju in žitu?** (I. P. v N.)

Odgovor: Mlinarji imajo pravico jemati mlevnino samo v denarju, nikakor pa ne več v žitu. Ta mlevnina v moki ali žitu se je med vojno s posebno naredbo odpravila in dandanes noben mlinar ni upravičen, kot plačilo za mletev žita si vzeti merico. Mlevnina v denarju je določena v vsakem kraju posebej in mora o tem biti obveščeno okrajno glavarstvo. Če si kateri mlinar prisvaja razen mlevnine v denarju tudi mlevnino v blagu, je to kaznivo in dolžnost vsakega je, takega mlinarja naznaniti sodniji, ki ga bo pošteno kaznovala.

Vprašanje 101. **Ali sme lovski zakupnik svojevoljno brez občinskega privoljenja sam podaljšati lov na daljnjo dobo 5 let, ne da bi se lov zdražil potom javne dražbe?** (M. A. v S.)

Odgovor: V ukazu c. kr. ministrstva notranjih zadev z dne 15. decembra 1852., ki pri nas na Kranjskem še vedno velja, se glasi § 10. takole: „Izjemno, in kadar zakup sam zadostuje pogojem, v tem ukazu izrečenim, zamore politična okrajna gosposka (t. j. okraj. glavarstvo) že obstoječe zakupne pogodbe, **potem ko je dotično občino zaslislala**, tudi brez očitne (javne) dražbe po predpisu tega ukaza podaljšati.“ Iz tega je razvidno, da je podaljšanje lovskega zakupa odvisno od okraj. glavarstva po zaslisanju občine. **P—j.**

Vprašanje 102. Na prošnjo več kmetovalcev iz naše vasi Vam pošiljam po pošti **sivega črva, ki nam dela v strženi koruznega stebila občutno škodo.** Prosimo uredništvo „Kmetovalca“, da dožene škodljivca in **svetuje obrambo proti njemu.** (F. L. naduč. v L.)

Odgovor: Škodljivec, ki ste ga nam poslali, je gosenica metulja Botys nubilalis Hb. Ta je do 20 mm dolga, gola, svetilkasta, zgoraj umazanostiva s temno črto po hrbtu, spodaj belkasta. Glavo ima črno. Ako pregledate natančno napadena koruzna stebila, opazite lahko na njih majhne okrogle luknjice, katere napravlja ta gosenica, da zleze v notranjost stebila. Tu se živi in stržena koruznega stebila in napravlja pri tem silno občutno

škodo. Posledica te škode je zastoj rasti pri koruzi. Napadena stebila se prav rada zlomijo na onem mestu, kjer gloda ta škodljivec. Povzročena škoda te gosenice je lahko za pridelek usodna, posebno takrat, ko napada vsesplošno. Ker je pri Vas, kakor sami trdite, ta škodljivec že zelo razširjen, Vam priporočamo edino in najučinkovitejšo obrambo, da takoj odrežete vse napadene koruzne stebila tik pri tleh ter jih sežgete. S tem uničite gosenico in nadaljnji razvoj tega škodljivca. Uspehi take obrambe se pokažejo v polni meri le tedaj, če na ta način pokončavajo istočasno to gosenico tudi ostali sosedje. Glasom deželnega zakona z dne 17. junija 1870., št. 21. o varstvu zemljiških pridelkov proti škodi gosenic, hroščev in drugih škodljivih mrčes, ima občinski predstojnik po § 1. in 2. pravico občane prisiliti na vsakovrstna dela, ki so potrebna, da se odvrne nevarnost rastlinam. **P—j.**

KMETIJSKE NOVICE

Razstava goveje živine na Bledu. 8. septembra t. l. se vrši v Zaki na Bledu razstava goveje živine, za katero je ministarstvo Poljoprivrede i Voda dovolilo prispevek 10.000 dinarjev. Za razstavo odbrana živina naj se prižene ob osmih zjutraj na razstaveni prostor, kjer se bo takoj po skupinah (biki, krave, mlada plemenska živina nad enim letom) razvrstila. Razstave se smejo udeležiti le udje Kmetijske družbe iz Radovljiškega političnega okraja, katerih živina je za to odbrana. Zaključek razstave in razdelitev daril bo opoldne. Lastniki obdarovanih živali se morajo zavezati, da bodo držali iste vsaj še eno leto v plemenske svrhe. Ta razstava je za Gorenjce velikega pomena, ker jo obiščejo srbski kmetovalci in kmetijski strokovnjaki, ki tedaj potujejo po naši domovini. Pokazati jim bo treba res najlepšo živino, da jih s tem opozorimo za primer potrebe na našo gorenjsko, sicer skromno, a dobro mlečno živino. Zato bo treba živino res strokovnjaško odbrati po sledečem načinu: Izvoljeni zaupniki po vaseh naj takoj napišejo za razstavo primerno živino in jo takoj prijavijo z navedbo starosti, barve ter pokolenja kmetijski podružnici na Bledu. Na podlagi teh prijav bo državni živinorejski inštruktor sestavil zbirko in pripravil potrebno za tiskanje kataloga. Dobro organizirana odhira je letos potrebna, ker so živali vsled pomanjkanja krme večinoma v slabem stanju. Vspričo obiska srbskih kmetov priporočamo našim živinorejcem, da se postavijo s svojo najboljšo živino, tudi planinsko, osobito že zaradi tega, ker se redno premovanje drugo leto na Bledu vsled pomanjkanja sredstev ne bo moglo vršiti. Koristno in častno bo za nas, če najboljši planinski kraj pokaže tudi najlepšo živino.

II. Ljubljanski vzorčni velesejm od 2. do 11. septembra 1922. se bo vršil v 70 paviljonih na sejmišču, ki obsega 40 tisoč kvadratnih metrov. Na tem prostoru razstavilo bo svoje najboljše izdelke 800 razstavjalcev. Trgovcem, obrtnikom in poljedelcem se nudi z obiskom te važne velesejske prireditve prilika za nakup prvovrstnega blaga, katero bo ravno na sejmu najcenejše naprodaj. Legitimacije, veljavne za ves čas velesejma, stanejo 40 Din. S temi legitimacijami je združena ugodnost polovične vožnje po vseh železnicah naše kraljevine do Ljubljane in nazaj, poljuben prost vstop v vse velesejske prostore in v historično razstavo. Legitimacije se dobe pri denarnih zavodih v vseh večjih mestih in trgih. Stanovanjski odsek Ljubljanskega velesejma priskrbi na željo ugodna in zdrava stanovanja. Legitimacije za enkratni obisk stane 10 Din. Obiščite II. Ljubljanski velesejm!

Letošnji vinski velesejm v Ljubljani. Združeni bizeljski in dolenski vinogradniki prirede na letošnjem od 2.—11. septembra trajajočem velesejmu posebno vinsko razstavo dolenskih ter brežiških vin v lastnem, nanovo za to zgrajenem paviljonu, ki stalno ostane na sedanjem veseličnem prostoru. Ta paviljon ima obširno prav praktično, po ameriškem načina

zgrajeno klet za 250 hl vina. Gotovo, da bo imel ta paviljon veliko privlačno silo ter da bo nudil to, kar občinstvo, zlasti ljubljansko, željno pričakuje in zahteva, t. j. v resnici dobre bizeljske in dolenske kapljice. Pokazati se hoče, da imajo ti vinski kraji poleg dobrega navadnega namiznega rdečega in belega vina, tudi izvrstna buteljska vina iz raznih najboljših vinskih goric. Vabijo se torej vsi cenj. konsumenti, zlasti gostilničarji in vinski trgovci na mnogobrojen obisk tega sejma, kjer se bo nudila najlepša prilika na najcenejši način seznaniti se z najrazličnejšimi vini z Bizeljskega in vse Dolenjske ter Belokrajine. V drugih posebnih privatnih paviljonih od „Vinarje“, Čučka in Fürsta iz Ptuja, Zadrúžne zveze iz Celja, Valjaka iz Maribora, Boviera iz Gor. Radgone itd., se bodo pa točila razna vina še iz drugih štajerskih vinskih krajev.

Vinska razstava v Mariboru. Na Pokrajinski obrtni razstavi v Mariboru, ki bo od 8. do 17. septembra 1922., bo vsakega obiskovalca zanimala tudi vinska razstava. Zastopana bodo vina iz sledečih vinskih okolišev: Ljutomerski, Radgonski, Mariborski, Ptujski, Haloški, Pohorski, Celjski, Slovenjegraški in Bizeljski vinski okoliš. Prijavili so se in bodo razstavili svoja vina pod okriljem Vinarskega in sadjarskega odseka Kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru vinogradniki v velikem številu; razstavljenih bo nad 160 vinskih sort. Ta vina bodo razstavljeni v posebni dvorani, ki obsega kakih 90 m². Vsak obiskovalec obrtne razstave bo imel priliko prepričati se o kakovosti proizvoda naše vinske trte iz vseh krajev mariborske pokrajine. Za vinske trgovce, hotelirje, gostilničarje, kavarnarje, celo tudi za vinogradnike same bo to pravi zaklad v zmislu spoznavanja, kaj premore vinogradništvo v naši ožji domovini. Pa tudi konsumentu bo dana priložnost za spoznavanje, kakšno vino sme s polnim pravom zahtevati v javnih lokalih. Poleg vinske razstave bo točilnica izbranih viñ lastnega pridelka iz mariborske pokrajine. Vinarski in sadjarski odsek priskrbi vina za to točilnico. Točenje tu v vin pa prevzame odličen vinogradnik in gostilničar v Mariboru. Vinska razstava v Mariboru bo zlasti za trgovino in konsum vina v nevinorodnih krajih velikega pomena, zbog česar vabimo zanimance iz nevinorodnih krajev Jugoslavije in inozemstva na obisk obrtne razstave v Mariboru, osobito pa zanimance iz naše bratske ljubljanske pokrajine.

Sadno razstavo v Celju priredi Slovensko Sadjarsko društvo od 15. do 22. oktobra. Tisti sadjerejci in trgovci s sadjem, ki se hočejo udeležiti te razstave, se naj nemudoma prijavijo pri Slov. Sadjarskem društvu v Št. Jurju ob juž. žel. V prihodnji številki „Kmetovalca“ prijavimo natančen spored te razstave. Z ozirom na izredno dobro letino sadja bo ta prireditev velike važnosti za promet s sadjem, in sicer tako za producente kakortudi za konsumente. Vsled tega priporočamo vsem interesentom, da se je v čim večjem številu udeleže.

Velika kmetijska razstava v Zagrebu od 17.—23. septembra. Hrv. slav. Gospodarsko društvo priredi od 17. do 23. septembra veliko regionalno kmetijsko razstavo, s katero hoče pokazati stanje današnjega kmetijstva na Hrvaškem in v Slavoniji. Konji in goved bodo razstavljeni le od 17. do 19. septembra. Prigon te živine je dovoljen le iz bližnje in daljnje zagrebške okolice, v kolikor se živina prižene lahko po cesti. Na razstavi zelenjave, sadja in vina, ki bo trajala od 17. do 23. septembra, imajo prednost kmetovalci iz širše okolice mesta Zagreba, medtem ko na vinskem sejmu lahko razstavijo vinogradniki in vinotržci iz vse Hrvatske in Slavonije. Ker je ta kmetijska razstava dosedaj največja v naši mladi državi, na kateri hočejo bratje Hrvatii pokazati, kaj zmorejo, se moramo tudi mi Slovenci zanjo zanimati. Ne samo to, ampak vsaka kmetijska razstava je za kmetovalca izredno poučna, kajti na njej se veliko

nauči, kar bi se iz knjig nikdar ne. Vsled tega toplo priporočamo našim kmetovalcem, da se v čim večjem številu udeleže kmetijske razstave v Zagrebu.

Kmetijske razstave Srpskega Poljoprivrednega Društva 1922. V svrhu pospeševanja našega kmetijstva priredi „Srpsko Poljoprivredno Društvo“ potom svojih podružnic, letošnje jesen kmetijske razstave na Rudniku, v Čačku, Bitolju, Bajni, Bašti in Beogradu, na katerih hoče razstaviti pridelke iz vseh kmetijskih pokrajin kakortudi vse kmetijske potrebščine. Iz že sestavljenega načrta ter iz pripravljanih del za razstave v Čačku in Bitolju, se da sklepati, da bodo te prireditve izpeljane v širšem obsegu. Poleg razstavljenih kmetijskih pridelkov vseh pokrajin, posloval bo tudi poseben oddelek za prodajo kmetijskega blaga, orodja in strojev. Razstava v Čačku bo otvorjena od 12.—15. oktobra, v Bitolju pa od 15.—18. oktobra. Vsem našim uglednim izdelovateljem kmetijskih strojev, orodja in drugih potrebščin iz vse naše kraljevine najtopleje priporočamo, da se udeleže teh razstav ter nanje določijo svoje blago na ogled in v prodajo. Za pojasnila se je obrniti neposredno na podružnice „Srpskega Poljoprivrednega društva“ na Rudniku, v Čačku, Bitolju, Bajni, Bašti in Beogradu.

Snetjavost na žitu je letos v Sloveniji napravila ogromno škodo, vsled česar obstoji nevarnost, da bo prihodnje leto še hušje, če bomo sejali snetjavo pšenico in rž. Vsak umen kmetovalec bo semensko žito temeljito razkužil, preden ga bo vsejal. Kot razkuževalno sredstvo se uporablja: modra galica, in sicer 1% raztopina; Uspulum, sredstvo, ki je v ta namen pripravljeno; formalin, v 1/2% raztopini; topla voda, s katero se za kratek čas opari žito. Kmetovalci, bodite previdni in sejte le čisto žito!

Preizkusi z umetnimi gnojili k ozimini. Delegacija proizvajalcev čilskega solitra bo tudi letos uvedla preizkuse gnojenja z umetnimi gnojili k ozimini, in sicer k pšenici in rži. Ker je potrebno, da se kmetovalci v večjem številu odzovejo temu vabilu, se pozivljejo, da se čimprej priklase na te preizkuse. Umetna gnojila se bodo brezplačno razdelila vsem onim, ki se za to zanimajo, se zavežejo, da bodo preizkuse natančno izvršili in poročali o uspehih. Gnojilo se bo jeseni z apnovim dušikom, s Tomasovo žlindro oziroma superfosfatom in kajnitom oziroma kalijevo soljo. Spomladi pa s čilskim solitrom. Natančnejša navodila za gnojenje se objavijo v prihodnji številki „Kmetovalca“. Kdor želi te preizkuse izvesti, naj se takoj javi Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.

URADNE VESTI.

VABILA

k občinim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelnikstva, da pravočasno pošljejo vabila in spored občinim zborom Kmetijski družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navodbo kraja, prostora in časa. Vabila le poslati najmanj 10 dni pred izidom „Kmetovalca“.

Za volitev podružničnih zastopnikov za družbeni občni zbor je merodajen § 31., točka 6., po kateri se številu udov, ki je merodajno za volitev zastopnikov, ravna po številu onih podružničnih udov, ki so svojo udnino plačali do 31. marca tistega leta, ko je družbeni občni zbor sklican. Če se pa družbeni občni zbor skliče pred 31. marcem, tedaj je merodajno število udov, ki so plačali svojo udnino do dneva, ko se je ta občni zbor sklical. Volitev delegatov pri tistih podružnicah, pri katerih niso še vsi udje plačali udnine do podružničnega zbora, ki se vrši pred 31. marcem, je torej brez pomena.

Besnica pri Kranju, v nedeljo, 17. septembra 1922. ob treh popoldne v župnišču;

Borovnica, v nedeljo, 17. septembra 1922 takoj po popoldanskem cerkvenem opravilu v šoli;

- Brezovica**, v nedeljo, 17. septembra 1922. ob polosmih zjutraj v šoli na Brezovici;
- Brusnice**, v nedeljo, 17. septembra 1922. po prvi sv. maši v občinski pisarni;
- Dolenja vas pri Ribnici**, v nedeljo, 17. septembra 1922. ob polštirih popoldne v šoli, I. razred;
- Gorje pri Bledu**, v nedeljo, 24. septembra 1922. ob treh popoldne v dvorani v Gorjah;
- Horjul**, v nedeljo, 17. septembra 1922. ob treh popoldne v mežnariji;
- Kranjska gora**, v nedeljo, 1. oktobra 1922. ob dvanajstih popoldne pri Kravanji št. 23;
- Loka pri Zidanem mostu**, v nedeljo, 8. oktobra 1922. ob devetih popoldne v društveni dvorani;
- Mala Nedelja**, v nedeljo, 17. septembra 1922. po rani sv. maši v šoli;
- Maribor in okoliš**, v nedeljo, 17. septembra 1922. ob devetih popoldne v dvorani Vinarske in sadjarske šole v Mariboru;
- Mošnje**, v nedeljo, 17. septembra 1922. zjutraj po prvi sv. maši v stari šoli;
- Radeče**, v nedeljo, 1. oktobra 1922. ob polosmih zjutraj v dvorani Narodnega doma v Radečah;
- Radomlje**, v nedeljo, 17. septembra 1922. ob treh popoldne v gostilni Jerman v Radomljah;
- Sevnica pri Trebnjem**, v nedeljo, 17. septembra 1922. ob treh popoldne pri načelniku v Račjem Selu;
- Št. Rupert v Slov. goricah**, v nedeljo, 17. septembra 1922. ob osmih zjutraj v novi šoli;
- Šmarjeta ob Pesnici**, v nedeljo, 17. septembra 1922. po rani službi božji v šoli;
- Št. Peter pod Sv. gorami**, v nedeljo, 17. septembra 1922. ob devetih popoldne v občinski pisarni pri Sv. Petru;
- Št. Vid nad Ljubljano**, v nedeljo, 17. septembra 1922. ob treh popoldne pri Žibertu na Trati;
- Tomišelj**, v nedeljo, 17. septembra 1922. ob desetih popoldne v šoli;
- Trojane**, v nedeljo, 17. septembra 1922. ob štirih popoldne pri g. Končku v Trojanah;
- Vače pri Litiji**, v nedeljo, 17. septembra 1922. po prvi sv. maši ob sedmih zjutraj v kaplaniji;
- Zabnica pri Škofiji Loki**, v nedeljo, 17. septembra 1922. ob štirih popoldne v „Gasilnem domu“.

Podružnicam v vednost.

Udmino za leto 1923. je po sklepu zadnje odborove seje pobirati v višini 20 dinarjev (80 K), kateri znesek se naj zaenkrat v celoti dopošlje Kmetijski družbi v Ljubljano. Šele občni zbor meseca novembra bo končno veljavno določil celotno udmino in prispevek, ki odpade podružnicam, na kar se jim eventuelno vrne njim pripadla vsota. Podružnice naj torej za vsakega uda, ki se vpiše za leto 1923., dopošljejo Kmetijski družbi celo udmino 20 dinarjev (80 K).

Spored konjskih premovanj za leto 1922.

Konjerejski odsek 1. priredi letos sledeča premovanja: 2. septembra ob devetih popoldne v Kranju; 5. septembra ob devetih popoldne v Mengšu; 6. septembra ob osmih zjutraj v Št. Vidu nad Ljubljano; 7. septembra ob devetih popoldne na Igu; 8. septembra ob devetih popoldne na Bledu; 11. septembra ob osmih zjutraj v Mokronogu; 12. septembra ob osmih zjutraj v Št. Jerneju; 13. septembra ob osmih zjutraj v Novem mestu. — Izvzemši na Bledu, v Kranju, na Igu, v Mengšu in Št. Vidu, se vrši

premovanje le za konje toplokrvnih plemen, na Bledu, v Kranju in v Mengšu samo za mrzlokrvne, na Igu in v Št. Vidu nad Ljubljano pa za konje mrzlo- in toplokrvne pasme.

Posebna določila

za obdarovanje posameznih vrst so sledeča:

Kobile z žrebeti.

Kobilam z žrebeti se prisodijo darila pri mrzlokrvnih plemenih od njih četrtega, pri toplokrvnih od njih petega leta naprej brez omejitve na starost tako dolgo, dokler so zdrave, krepke in dobro oskrbovane, imajo lastnosti dobrih plemenskih kobil in pri sebi sesajoče ali že odstavljenno žrebe; pri enaki kakovosti se upoštevajo predvsem mlajše kobile in pri teh pa zopet one, ki se izkažejo z dobrim zarodom. Darilo se sme priznati le, če se dokaže s spuščalnim listkom, da sta kobila in žrebec potomec državnega ali pa licencovanega zasebnega žrebca. Izjemoma se bodo pa premovali tudi plemenske kobile, ki so jih kupili lastniki od vojaških oblasti, toda le tedaj, če lastnik s potrdilom županstva ali uradnega živinozdravnika dokaže, da se nahaja kobila v njegovi lasti že najmanj dve leti.

Mlade kobile.

Obdarovati se smejo: pri toplokrvnih plemenih triletno neprisuščene in štiriletne pripuščene žrebice, pri mrzlokrvnih plemenih pa triletno pripuščene ali neprisuščene in štiriletne pripuščene žrebice. Zaskočene morajo biti omenjene žrebice po državnem ali pa po licencovanem zasebnem žrebcu, kar je treba dokazati s spuščalnim listkom.

Žrebice.

Eno- in dveletne žrebice se lahko obdarijo, ako so tako dobro vzrejene, da obetajo postati dobre plemenske kobile.

Eno- in dveletni žrebčki.

se bodo le obdarovali, če obetajo postati dobri plemenjaki. Pri žrebčkih, ki tekmujejo za darilo, se mora dokazati tudi rod matere s spuščalnim listkom, na katerem je uradno potrjeno, da je tega žrebčka res povrgla določena kobila.

Oprema konj.

Kobile in dveletne žrebice ter žrebci brez izjeme se morajo prignati na uzdah z žvalami, pri enoletnih žrebcih zadostuje dober povodec.

Živinski potni list

se mora za vsakega konja, ki se prižene na prostor premovanja, s seboj prinesiti. Pri tej priliki se bodo nakupovali mladi žrebci za pleme. Pred začetkom premovanja se vrši zborovanje konjerejcev, na katerem lahko konjerejci izrazijo svoje želje.

Konjerejski odsek 1. Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani, 18. avgusta 1922.

Tečaj za podkovstvo. Obvezni polletni tečaj na državni podkovski šoli v Ljubljani se prične dne 1. oktobra 1922. Za vstop v tečaj je vložiti na vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani do 15. septembra 1922. prošnjo ter ji priložiti: 1. rojstni in krstni list; 2. domovinski list; 3. zadnje šolsko izpričevalo; 4. učno izpričevalo; 5. ubožni list; 6. npravstveno izpričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci dobivajo redno državno podporo ter imajo prosto stanovanje v zavodu, skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje ogledovanje klavne živine in mesa. — Državna podkovska šola v Ljubljani, 18. avgusta 1922.

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto.
Za inozemstvo 20 D. — Posamezna številka stane 50 para.
Ude Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 400 D,
na 1/4 strani 200 D, na 1/8 strani 100 D, na 1/16 strani 65 D, na 1/32 strani 35 D.
Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 par^a, najmanj pa skupaj 6D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo;
tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za
Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz
»Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 16 Ljubljana, 31. avgusta 1922. Letnik XXXIX.

Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

Priglasila za seno in slamo sprejema Kmetijska družba za Slovenijo tako. Naročila je večjo množino sena in slame v Banatu, ki bo v kratkem dospela v Slovenijo. Seno in slama bo stisnjena v balah. Naročila se sprejemaj samo na cele vagone, najprej od strani podružnic, potem od posameznikov. Cene bodo primerne.

Družba prejeme v kratkem nekaj zimske grahore mešane z ječmenom oziroma ržjo, ter jo bo oddajala po Din 6:25 za kg brez vreč, franko skladišče Ljubljana.

Semena:

Ajda, črna in siva, čiščena po Din 5.— za kg. Vreče se računajo posebej.

Sladkorna pesa, po Din 8.— za kilogram.

Semensko deteljo, nemško lucerno kakor tudi domačo, oddaja družba svojim udom. Oddaja samo najskrbneje čiščeno seme, ki je preiskano po državnem preizkuševališču v Ljubljani. Vreče po 100 kg so opremljene z izvornimi plombami tega zavoda, pa tudi za nadrobne pošiljatve prevzame družba vsa jamstva glede čistosti in brezpredeničnosti.

V zalogi so naslednje vrste semenske detelje in trave:

črna ali domača detelja	27.—	Din za kg
lucerna ali nemška detelja	26.—	„ „ „
brezpredenični mačji rep	14.—	„ „ „
pasja trava	20.—	„ „ „
angleška ljujka, 844	9.—	„ „ „
angleška ljujka, 843	12.—	„ „ „
laška ljujka	11.—	„ „ „
prvovrstna travniška mešanica	12.—	„ „ „

Umetna gnojila:

Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Apneni dušik z 19% dušika, z oljem prepariran, po 240 Din 100 kg, dobi se v vrečah po 75 kg.

Kajnit, 12—14%, po Din 70.— za 100 kg.

Kalljeva sol, 42%, je zopet v zalogi po Din 140.— za 100 kg.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosf. kisline po 190 Din 100 kilogramov z vrečami.

Kostna zdrobna moka z 5% dušika in 20% skupne fosforove kisline po 185 din sto kg.

Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po 150 dinarjev sto kilogramov.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforovi kisline po 140 din. sto kg.

Thomasova žindra 18% po Din 200.— za 100 kg z vrečami vred.

Krmila:

Poklajno apno v izvornih vrečah, težkih 80 kilogramov po Din 6.— kilogram, v manjših množinah po Din 7.— kilogram.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg Din 8.— za kg, na drobno Din 8:50 za kg.

Riževi otrobi, vsebujoči 17% beljakovin in maščobe, tedaj enakovredne pšeničnim otrobom po 1:90 Din za 1 kg z vrečami.

Vinogradniške in vrtno potrebščine:

Antiklor (gl. salojidin).

Drevesne škropilnice za prevoz, razne kakovosti na izbiro po različnih cenah.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zoperen okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. stane 30 Din kilogram, poština in ovoj posebel.

Gumijeve cevi po Din 15.— za meter.

Gumijeve plošče (sklopke) za trtne škropilnice po Din 7·50 komad.

Natrijev tiosulfat (gl. salojidin).

Petrolfenol, sredstvo zoper krvavo uš, po 12·50 Din 1 kg v posodi kupca.

Rafija, majunga exstissima, po Din 10 za kilogram.

Salojidin, (antiklor, natr. tiosulfat) preskušeno sredstvo zoper oidij, trtno plesnobo, po 7 Din za 1 kg.

Škropilnice (bakrene) za trte so zopet v zalogi. Cena za komad 400 Din. Poština 25 dinarjev.

Tobačni izvleček imamo zopet v zalogi. Cena zaklopnici po 5 kg 35 Din brez poštine.

Urania zelenilo je došlo in se oddaja v tablah po Din 9.— za komad.

Vinometri so zopet na razpolago. Komad stane Din 40.— brez poštine.

Žveplalniki, ročni po 70.— Din za komad.

Žveplov trakovi na juti za žveplanje sodov, najboljši, brez arzena po 7 Din kilogram, na azbestu po 11 Din kilogram.

Želatina za čiščenje vina po 45 Din kilogram.

Žveplo, dvojno rafinirano, superventilirano, 85—95 Chancel, 90/100% finosti, v vrečah po 50 kg po Din 4.—, manjše množine po Din 4·50 za kg.

Razne kmetijske potrebščine:

Antiavit v varstvo setev pšenice, turšice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd., je zopet došel in se dobi v zaklopnih po osminko kilograma za 10 Din, 50 gramov za 6·25 dinarjev.

Bergamaški brusni kamni so v zalogi sledeče vrste: 25/26 cm po Din 12.—; 21/22 cm po Din 6.— za komad.

Rogaški brusni kamni po Din 2.— za komad.

Stroji: V zalogi so sledeči stroji:

Plužni trupl AW 5 po Din 225.—.

Brane, V a po Din 455.— za komad.

Vinogradniški plugl od Din 205.— do 370 za komad.

Ročni okopovalniki po Din 280.—.

Travnške brane, 47 kg A 2 po Din 500.— komad! A 3 57 kg po Din 600.—; B 3 55 kg po Din 600.— komad.

Univerzalni plugl D 8 MN po Din 700.— za komad.

Univerzalni plugl J 7 MN po Din 650.— za komad.

Dvotemežni plugl Z 6 I po Din 800.— za komad.

Obračalni plugl UW 5 po Din 650 za komad.

Obračalni plugl UW 7 po Din 700.— za komad.

Obračalni plugl UW 9 po Din 800 za komad.

Podzemni plugl po Din 400.— za komad.

Izoravači za krompir po Din 300.— za komad.

Lemeži za plug D 8 MN po Din 25.— za komad.

Lemeži za plug D 7 MN po Din 25.— za komad.

Lemeži za plug UW 7 po Din 50.— za par.

Plazi (Sohlen) za pluge po Din 10.— za komad.

Posnemalni Jublica za 75 l po Din 700.—; 100 l po Din 1250.—; 125 l po Din 1300.—; 150 l po Din 1500.— komad.

Stroji za izdelavo surovega masla C Gr 3 po Din 800.— komad.

Poljudno navodilo za merjenje lesa,

II. izdaja, sestavil inž. A. Šivic.

Kmetijska družba za Slovenijo je založila drugo, predelano izdajo leta 1914. izdanega, že popolnoma razprodanega XIV. zvezka „Kmetijske knjižnice“, ki nosi gori označeni naslov.

Knjižica obsega navodila, kako se izračuni telesnina debel posekanega in rastočega, stoječega drevja ter celih gozdov, kakortudi obtešanega in razžaganega lesa. Pridejane so vse za tako izračunanje potrebne tabele.

Gozdni posestnik se pouči, kako se določa prirastek v gozdu, izračuni prostornina lesa v ogljarskih kopah ter kubična mera drva. V knjižici so tabele za primerjavo nove dolžinske, ploskovne in kubične mere s staro.

Navodilo je namenjeno predvsem kmečkim gozdnim posestnikom, dalje gojencem kmetijskih šol, gospodarskim odborom za skupna gozdna posestva, zadrugam, upraviteljem cerkvenih in župnih nadarbin, cenilcem in drugim, ki se za stvar zanimajo.

Cena broširani knjižici pri Kmetijski družbi v Ljubljani je 10 dinarjev.

Pozor gospodari na žvotinjske bolesi!

Svakoga prolječa pojavlja se **svinjska rudečica**, vranični prisad i mnoge druge zarazne bolesi medju domačim žvotinjama. Gospodari treba da budu na oprezu i da provedu cijepljenje još prije nego izgube koji komad, jer su svinje i goveda skupa a trošak za cijepljenje je razmjerno malen. U našoj državi priredjuje sada cjepiva Jugoslavenski serum zavod u Zagrebu. Ako gospodari trebaju upute, neka se obrate na taj zavod.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 25 para v denarju ali znakmah najmanj pa skupaj Din. 5.— sicer se naznanila ne objavijo. Upravništvo ne prevzame posredovanja.

Služkinjo

17 do 18 let staro, z dežele, poštno in zdravo, sprejme družina v Ljubljani. Ponudbe s sliko na upravništvo „Kmetovalca“.

Čisti čebelni vosek

kupi A. Sušnik, trgovina z železino, Ljubljana.

Radvinske kokoši

letošnje, se dobe pri Društvu za rejo perutnin, Radvina pri Mariboru.

Sodi

za namakanje sadja so naprodaj. Pogleda se jih pri: Repič, Ljubljana - Trnovo.

Kdor potrebuje

železna pregibljiva korita za svinlake, fine klešče za merjenje lesa, tehnicno za 100—500 kg, štirigelne, štedilnike, drate za peči, omrežja za okna, vrtove in stopnice, nagrobna omrežja in križe, železna okna za hleve, naj se obrne pisмено ali osebno na: kličavničarstvo Jakob Malenšek, Boh. Bistrica.

Vešč in praktičen vrtnar

kateri bi moral samostojno voditi na novo osnovano drevesnico, trtnico in zelenadni vrt se sprejme. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj. Ponudbe naj se pošljejo na g. Dr. Z. Hadžija, odvetnika u Našicama, Slavonija.

Pošten in marljiv hlapec

za poljska in živinorejska opravila, se sprejma takoj. Marjla Rozman, posestnica, Nemški Rovt št. 3, pošta Boh. Bistrica. Plača po dogovoru.

Volčji psi

mladi, se prodajo po 200 kron. — Cesta v mestni log šte. 31.

Oglas.

Absolvent vinarke-sadiarske šole, z večletno prakso v kmetijstvu, posebno pa izurjen v vinogradništvu, sadjarstvu in tudi v vrtnarstvu, oženjen, srednje starosti, želi kot upravnik (ekonom) službo premešiti. Cenjene dopise pod „Zvestoba“ na upravo „Kmetovalca“.

Gepelj,

mlatnico in novo reporeznico prodam. Ogleda se pri Janez Brezar, Primskovo pri Kranju.

Ženitna ponudba!

Kmetijski mladenič okoli 30 let star, prijetne zunanjosti, izobražen, iz dobre hiše, z milionskim premoženjem se želi priženiti na večje posestvo v lepem kraju, oziroma na gostino ali kako drugo podjetje. Ponudbe na upravo lista pod št. 100.

Oddam

lepe breje telice pingavke, dobre mlekarike. Fr. Škerjanc, Radomlje.

Semena

vseh vrst priporoča Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. — Zahtevajte cenovnik!

Ržene rožičke

(Mutterkorn), sušeno lekovito bilje i cveče i dr. kupuje i plača najvišju cena trgovina s semenom Tima Vladisavljevič, Beograd.

ANDREJ OSET — Maribor

Aleksandrova cesta 57. — Telefon št. 88. trgovina sena, slame, krompirja, fižola, z drvmi žitom in drugimi deželnimi pridelki. Brzjavaj: Andrej Oset, Maribor.

Inkarnat deteljo

priporoča tvrdka Sever & Ko., Ljubljana.

Naprodaj

ima 3 lepe, 6 tednov stare pse težke ovčarske pasme Ivo Svetina, posestnik v Žirovnici, Gorenjsko.

Prodaj

stroj za izdelovanje cementne in liovnate zidne opeke; izdeluje po 4 komade naenkrat. — Franc Berlič, Zapuže št. 3, p. St. Vid nad Ljubljano.

Obvestilo!

Vsem, ki so vprašali za gepelj, in jim nisem nič odgovoril, naznanjam da sem gepelj že prodal. Val. Babnik, posestnik, Glince št. 9, p. St. Vid nad Ljubljano.

Imam naprodaj

par odsluženih žrebecov, dobrih za vsako delo in težko vožnjo. Severin Rozman, Zg. Otok, p. Radovljica.

Vosek in voščine

kupuje po najvišji ceni M. Schmiedhofer, Crna pri Prevaljah.

Želim premeniti službo

kot vinogradniški ekonom (nadviničar). Sem absoluten sadjarske-vinarske šole, imam večletno prakso posebno v vinoreji in sadjereji ter sem zmožen tudi poljedelstva in vrtnarstva — oženjen in srednje starosti. Jezik slovenski in nemški. Cenjene dopise pod „Ekonom“ na upravo lista.

Krasno posestvo

pol ure od Maribora ob glavni cesti v ravnini, niže, travnik, gozd, vinograd, vrt, sadonosnik, vsega skupaj okrog 12 oralov, lep hram, hlevi za konje, blago, svinje in dosti drugih prostorov itd. s celim inventarjem proda takoj Franc Podlipnik, Maribor, Tezno 37.

Prodaj

lepega, 13 mesecev starega bika, domače sivo-črne barve in kobilo, staro 3 in pol leta z 3 mesece starim žrebetom, široke simodolske pasme. Kobila vozi sama ali s parom in je garantirano-dobra za težko vožnjo in zdrava. Jakob Trudeš, Kozaršče, p. Staritrg pri Ložu.

Kmetovalci!

Skrbite za kar največje razširjenje „Kmetovalca“! Stremite za tem, da se ga lahko čita v vseh gostilnah in javnih prostorih. 30.000 nas je že v Kmetijski družbi, pa bi nas bilo lahko še enkrat več. Čim več nas bo, več bomo dosegli!

Upravništvo „Kmetovalca“

sprejema primerne inserate po cenah, ki so razvidne na poglavju.

Objavljen je bo imelo vedno zadovoljiv uspeh, kajti „Kmetovalec“ izhaja dvakrat mesečno v 30 tisoč izvodih ter je razširjen po vseh slovenskih deželah.

Mlinske kamne,

sekane iz najbolje bele, ostre skale, trde in srednje od 40 do 100 cm široke, po naročilu tudi večje, izdelujem zopet in prodajam po najnižjih cenah s pisмено garancijo. Leskovšek Anton, posestnik in kamnosek. Sv. Jurij ob južni železnici pri Celju.

Tudi letos kupuje R. LUCKMANN v Ljubljani na Martinovi (Abacjevci) cesti 10 po najvišjih cenah raznovrstna zelišča, suho cvečje (suhe rože), lipovo cvečje, korenine, lubje in semena. Kdor si hoče s pridnim nabiranjem zagotoviti dober zaslužek, naj zahteva poljsnija pri imenovanju tvrdki. Cene, ki jih plačujem nabiralcem, so letos izredno visoke.

Priporoča se tvrdka

Josip Petelinac, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7. Edina tovarniška zaloga najboljših šivalnih strojev za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam se dobijo vsi posamezni deli za šivalne stroje in kolesa, potrebščine za gospodinstvo, krojače, čevljarje in sedlarje.

Prodaj

benz.-lokomobilo 4-6 HP, 1 prevožno mlatilnico s čistilnico, 1 parni stroj 4-6 HP, stolec kotel, neprevožno, 1, 6 HP mlatilnico z motorjem. Vse v dobrem stanju. Proda se tudi par komadov novih ročnih mlatilnic in raznih drugih strojev. Martin Herge, Sv. Lenart, p. Vel. Nedelja.

Prodaj

3000 litrov vina, in sicer 2300 litrov rdečega in 700 litrov belega. Vino je dobro in vsebuje 11 do 12 odstotkov alkohola. Cena po dogovoru. Več pove uredništvo „Kmetovalca“. — Vinogradnik pri sv. Križu na Dolenskem.

Ekonom

absolvent vinarke in sadjarske šole, ter tudi vinarke šole v Silberbergu pri Lipnici (voločine prost), tačas vodja državnih nasadov, želi vstopiti vsled slabih eksistenčnih razmer v privatno službo. Ponudbe na upravništvo pod „Samec“.

Vinometre „Bernadot“ — Asbeste bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo oglje Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tannin — Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sodo bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Sodi

za vino, žganje, olje, mast, med petrolej

za transport in shrambo ima vedno v zalogi vsako množino

Franjo Repič sodarski mojster Trnovo, Ljubljana

Istotam sprejemajo se v to stroko spadajoča opravila.

Solidno delo!

Cene zmerne! Točna postrežba!

Iv. Jax in sin

Ljubljana.

Gospodarska cesta šivalni stroji in stroji za pletenje

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „A D L E R“

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn:

DÜRKOPP, STYRIA, WAFENRAD.

Lepa kočija (Landauer)

dobro ohranjena za dva konja, ima naprodaj Anton Buković, Ljubljana, Turjaški trg 3.

Stiskalnice za sadje in grozdje,

mline za grozdje in vso drugo železino priporoča po znižani ceni A. Sušnik, trgovina z železino, Ljubljana.

Mesarskega vajenca

iz poštene hiše, dovolj krepke postave, sprejme za 2 letno učno dobo z vso preskrbo Anton Zjapah, mesar in gostilničar v Mokronogu, Dolensko.

Stavbeno podjetje.

Mesni stavbenik. Zidarski mojster.

AL in Val. Accetto, — Ljubljana

Trnovski pristan št. 14.

Zaprisežena sodna cenilca. Prevzema vsakovrstne visoke stavbe v mestu in po deželi (od zunan specielne praktična in higienična gospodarska poslopja in hleve). Izvršitev načrtov in proračunov — nadalje oblastveno koncesionirana posredovalnica za nakup in prodajo posestev in zemljišč.

Hlode, gojzdove, trame, deske in drva

ponudite Lesni družbi Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8 pred sodnjo. Plačujejo se najvišje dnevne cene

Gospodarski upravitelj

strokovno izobražen, oženjen, večer v vseh panogah gospodarstva, išče primerno mesto z nastopom 1. oktobra ali kasneje. Ponudbe sprejema Ivan Stampar, upravitelj lastništva Zorkovac, pošta Dragančič, Hrvatska.

Kmetijska družba

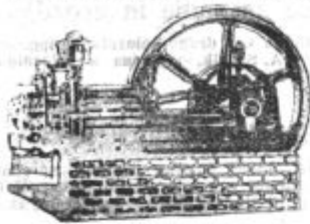
ZA SLOVENIJO

je izdala in prodaja naslednje knjige:

Zvezek	Cena D
2. Fr. Štupar: Apno v kmetijstvu	1.—
3. Fr. Štupar: Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini	1.—
5. M. Kostonjevec: O užitini od vina in mesa	3.—
8. Boh. Skalický: Siljenje ali káljenje ameriških ključev	1.—
10. B. Skalický: Kmetijske razmere na Češkem	2.—
12. Pridelovanje in razpečavanje namiznega grozdja ter vzgoja trt na špalirju. (B. Skalický)	1.50
13. O sestavljanju in setvi travnih mešaníc. (Weinzierl-Turk)	2.50
14. Ing. Anton Šivic: Poljudno navodilo za merjenje lesa	10.—
15. Steuert - Jamnik: Soseda Razumnika konjereja	2.50
Živnozdr. ovro Tepina: Podkovstvo, pouk kovačem in konjerejem	12.—

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika za-
loga vsa-
kovrstnih
poljedel-
skih stro-
jev.

iz najslavitejših tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih
tvornic „Welsia“.

Najstarejša hranilnica v Sloveniji.

KRANJSKA HRANILNICA V LJUBLJANI

ustanovljena leta 1820

sprejema hranilne vloge proti

4% obrestovanju.

S hranilnico sta zvezana Kreditno društvo
in starostna hranilnica za posle in delavce.

Hranilnica je sirotinskovarna in jo nadzo-
ruje deželna vlada za Slovenijo.

Rezervni zakladi znašajo približno

8 milijonov kron.

Cisti dobiček je, v kolikor se ne porabi za
okrepitev rezervnih zakladov, po pravih določeh
v pospeševanje obče koristnih naprav in podjetij
na Kranjskem. Za te svrhe se je doslej darovalo
8.698.000 kron.

Pismene pošiljatve je nasloviti na Kranjsko
hranilnico v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 9.

Bukovih dru

klanah 1 m dolgih kupi
vsako množino tvrdka

Patenost & Remic

Ljubljana, Slomškova ul. 11.

na katero je poslali ponudbe.

Brzjavlj: »Parem«. Telefon 589.

77

Svarilo.

**Društvo krovskih mojstrov za
Slovenijo s sedežem v Ljubljani**
opozarja vse cenjene hišne posestnike,
gospodarje, njih namestnike i. t. d., da ne
dajo pokrivati in popravljati svojih streh
na poslopih raznim elementom in krpu-
carjem, kakor se je to v večji meri doga-
jalo dosedaj.

Taki ljudje strehe tako pokvarijo, da
jih še strokovnjaki za njim popraviti ne
morejo. Tudi bode odslej dalo društvo
take nekoncesionirane kvaritelje streh za
vsak slučaj policijsko zasledovati ter jim
takoj na mestu ustaviti delo.

V Ljubljani, dne 25. julija 1922.

J. Križnar,
predsednik.

78

Gril,
tajnik

KOSE

prima avstrijski produkt, I

BRUSOVI

uz originalne tvorničke cijene

kod

„ORBIS“ d. d.

Zagreb

Paromlinska cesta 1.

Telef. 10 i 1230 — Telegr. „Orbis“

Kupujem po najvišjih dnevnih cenah:

lipovo cvetje,
jedilne gobe,

kakor tudi različna zdra-
vilna zelišča, korenine itd.

Ponudbe se prosi na:

V. H. Rohrmann, Ljubljana.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

ima zopet v zalogi vse poljedelske stroje, kakor gepeljne
mlatilnice, slamoreznice, čistilnice, preše in mline za
sadje, ter pluge in kose iz znano prvovrstnih tovarn.

Za košnjo priporočamo znamenite prvovrstne ame-
rikanske kosilne stroje

„Mc. CORMICK“ in „DERING“.

Z rezervnimi deli naših kosilnih strojev lahko iz
naše zaloge takoj postrežemo.

Vse po najnižji dnevni ceni.

76

Kdor potrebuje

turške kose, železne pluge, slamoreznice, mla-
tilnice, preše in mline za sadje in grodje, kotle
za pičo in žganje, reporeznice, pajkeljne, ge-
peljne, brzoparilnike, štedilnike, različne teht-
nice, orodje in sploh vso železnino naj se obrne
pisnemo ali ustmeno na novo trgovino

ŠOŠTERIČ, PETAN & ERKER

v Ljubljani, na Resljevi cesti števil. 20.
kjer boste najceneje in najboljše postreženi.

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice ■ v LJUBLJANI ■

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

Obrestuje hranilne vloge po **4%** (1)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter
jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 160.000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1.200.000 kron.

MLINI!

Specialna trgovina za mlinke potrebščine.

ČADEŽ & BRCAR

Ljubljana, Kolodvorska ulica 35

priporoča bogato zalogo vseh v mlinsko
stroko spadajočih predmetov po najnižjih
dnevnih cenah i. s.: svilena sita X in XXX.
tenčico za zdrob (Griesgaze), 24 in 32 cm
široka volnena sita, pocinjeno žično tka-
nino (Drahtgewebe), prima gonilna jer-
mena, mlinke kamne, ameriška stroja
olja in masti, kontenino, žimnata sita itd.

**Postrežba točna in brza! — Ceniki
na razpolago.**